

A kiirtott ponyva helyes pótlása.

Végre eltűntek az utcasarkokról és a dohányos boltok kirakataiból a rikító fedelű ponyvarüzetek, a cowboyt vagy álarcos banditát hordozó sárgaregények, az idegenlégiós réminisztóriák izésetelen borítékai. A könyves táskák és papírtokok mélyén nem lapulnak többé, mint legártalmasabb diákcsemege. Erőies rendeletek kiirtották a mótelyt, amely különösen a tanonc- és polgáriskolák tanulói között fertőzött, gyakran súlyos arányokban és némritkán tragikus eredménnyel.

Elsősorban a tanárok és tanítók körében okozott őszinte örömet, valóságos fellélekzést a ponyva halála, de épen közöttük csendült fel azonnal a hang: sürgösen valami tartalmasat a ponyva helyett! Fontos kérdés! Az ifjúságnak a tankönyvek és kötelező olvasmányok mellett szüksége van a könnyebb, szóakoztató, kisterjedelmű olvasmányokra. Ez a szükségesség pattantotta ki a különböző ötleteket, amelyek között nagyon sok akad megvalósításra érdemes.

Baldur von Schirach szerint: kezdetben volt a dal! Kezdjük a dallal a gyermek nevelését, később pedig szórakoztassuk olyannal, ami nemzeti öntudatát erősíti. Ezt a célt szolgálja a színház, de még inkább a könyv, ami minduntalan az ifjú kezébe akad, olcsó eszközökkel elérhető és hatásában gyakran inarandóbb. A szinpad legyen erkölcsi intézet, a könyv legyen az erkölcs, a fajszeretet, a nemzeti öntudat ábécéje.

Ezzel helyettesítsük a romboló ponyvát, ezzel az erkölcsöt nemesítő, fajszeretetet ápoló, nemzeti öntudatot erősítő könyvtípussal! Nem érthetetlen álmom. Nem is kell hozzá írókat nevelnünk, csupán ki kell válogatnunk azokat, akik ismeik és szeretik az ifjúságot. Magyar íróink között nagyszámmal vannak ilyenek. Álljanak melléjük a magyar pedagógusok, és a régen összegezett hiányok ismeretében, a szükségletek feltárásával adjanak irányokat a tárgykör kiválasztására. Amikor azt látják, hogy a multunkat megelevenítő történeti regények komoly értékei mellett könnyebb romantikára is szüksége van az ifjúságnak, adjanak hangot ennek a meglátásnak. Ha szükségélik a szorosabb kapcsolatot a természettudomány köreivel, nyilvánítsák ki ezt a véleményüket széles rétegben. Ha a tudás és az alkotás szépségére akarják nagyobb mértékben felhívni az ifjúság figyelmét, ajánlják Eötvös Lóránt, Bell, Marconi, Edison, Curie, Semmelweis, Clark, Irinyi regényes életrajzát. Számtalan az eszménykép, a történelmi esemény, az ér-

tekes karrier, a magyar és külföldi hő, megannyi tárgykör, megannyi érdekfeszítő mese anyagául szolgáló esemény.

Az ifjúságnak kellene a romantikus regényalakok, Simonyi óbester, Marco Polo, Benyovszky Móric, Magyar László; a történelmi eszményképek, a kalandok igazságot szolgáltató verhetelenei, a korszellemnek megfelelő hősei, mint most: Mölders, Prien, Balbo, Rommel, Mannerheim, s a többiek. Megfelelő írók feldolgozásában olyan irodalmi értékű művek születhetnek, amelyek nemcsak a nemzeti eszmét és a hősi eszményt szolgálják, hanem az olvasó irodalmi izlését is nevelik.

Az olasz Antonio Cantella, vagy a svájci Jean Piaget, több neves magyar pedagógussal egyetemben fontosnak tartják rászoktatni az ifjúságot a természet nagyszerűségének felismerésére, az állatvilág életének tanulmányozására. A népszerű, szórakoztató természettudományi írások, vagy Felix Salten, Gustave Fleuren, Jack London, Curwood, Max Brand állatregényeinek mintájára készült művek rövid idő alatt pótolhatnák a ponyva egyik-másik fajtáját. Sajnálatosan szegényes meseirodalmunk mellett ezek a könyvek még a kisebb gyermekek érdeklődését is kielégíthetnék. Adjunk kevésbé ismert hősokeket olyan regényes feldolgozásban, hogy háttérrel és környezetrajzzal feltámasszuk korukat, megkönnyítsük a tanulónak a történelem megismerését, anélkül, hogy tudná, ismerné a tulajdonképeni célt, tehát gyanakvóvá válnék. Nagy kutatók, híres feltalálók némi romantikába öltöztetett életrajzával, kalandosra színezett komoly útleírásokkal a földrajz, fizika, kémia, földtan alapismereteihez vezethetjük közelebb az ifjú olvasót, aki észre sem veszi, hogy szórakoztató olvasmányában későbbi időkre hasznos tudást kapott.

Nem megoldhatatlan az ifjúsági, olcsó olvasmányok kérdése, az oly ijesztő mértékben elterjedt ponyva pótlása. Természetesen megfelelő módon jutalmaznunk kell az írókat, hogy ne lássák anyagilag is hálátlan dolognak az ifjúság szolgálatát; lehetővé kell tennünk, hogy hozzáértő pedagógusok felhívják az írók figyelmét a szükséges tárgykorre, és megfelelő bírálattal irányítsák az ifjúság szórakoztatásának oly nagyfontosságú, gyakran életbevágó olvasmányait.

Tamás Kálmán.